

ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТА

Здружение на новинарите на Македонија
декември 2018 година, Скопје

1. СОЛИДАРНОСТ

Претстојните избори ќе бидат трети од овој вид, откако Здружението на новинарите на Македонија за прв пат пред осум години на слободни и демократски избори го избра раководството на Здружението. Тоа беше овозможено откако, претходно беа направени клучни измени на Статутот, со кои се напушти дотогашниот делегатски изборен модел и се воведоа слободни избори за избор на раководните органи на ЗНМ.

На претстојните избори на ЗНМ ќе се бираат членови на Управниот и Надзорниот одбор, членови на Советот на честа како и нов Претседател на Здружението. Оваа година ЗНМ успеа да го покачи бројот на членовите на над 750 активни членови, што претставува рекорд кога е во прашање бројноста на членството. Членовите ја препознаа искрената намера на Здружението да се бори за слободата на говорот, слободата на медиумите, безбедноста на новинарите како и подобрување на законската легислатива која ја регулира нивната работа.

Важно е да се напомене дека изворниот легитимитет од членството и постојаната поддршка од нив, никој од нас, па и оние кои раководеа со ЗНМ во изминатите четири години, немаше да успееме да го сочуваме, зајакнеме и развиеме организацијата во силно здружение, кое бескомпромисно ги застапува интересите на новинарите и на професијата.

Во последните години ЗНМ прерасна во една од најпрепознатливите организации во Република Македонија, а тоа пред се се должи на упорноста, нескршливоста и силната поддршка од членовите и управните органи. Здружението на новинарите на Македонија сега го препознаваат како вистински промотор на слободата на изразувањето и професионалното новинарство. Тоа е насоката која ова раководство на ЗНМ ја зазема, а колегите, партнерите и меѓународната заедница силно ги поддржаа.

- ЗНМ УСПЕШНА ПРИКАЗНА

Водејќи се по најновите демократски практики, последни светски трендови и глобални иницијативи Здружението трпеливо и макотрпно ја градеше својата позиција во услови кога претходната власт правеше се што беше во нејзина моќ да го делегитимира Здружението, нејзиното раководство како и нејзината работа. Соочени со бројни притисоци, закани, уцени па дури и насилство, новинарите успеаја да опстојат и да останат на своите барања со цел да се подобрат условите за работа.

Застапувајќи ги силно интересите на новинарите и штитејќи ја безусловно слободата на говорот ЗНМ стана водечка организација, која ја диктира агендата за новинарските прашања и слободата на говорот.

Главна преокупација на ЗНМ последните две години беше борбата против политиката на неказнивост на насилството на новинари. Паралелно беа протуркани и реформите на медиумите преку подобрување на медиумското законодавство. Значајно беше и прекинување на клиентелистичката спрега меѓу власта и медиумите преку забрана на владините реклами од времето на претходната влада. Промоција на саморегулацијата како единствен начин за зајакнувањето на примената на професионалните стандарди од медиумите.

Во изминатиот период ЗНМ организираше редовно јавни дебати, тркалезни маси, работилници но и бројни семинари, потоа објавуваше публикации, годишни извештаи итн. За сите овие настани членството редовно беше информирано преку веб страната на ЗНМ и социјалните медиуми како и изготвуваше месечните билтени за активностите на организацијата. Сите овие активности и напори дадоа, се чини, неспорни резултати. Здружението успеа да опстои пред силниот, организиран притисок од претходната власт за намалување на видливоста и активностите на ЗНМ во одбрана на професионалните стандарди и слободата на медиумите во Македонија, вклучувајќи и повеќе драстични случаи на физички, правни и политички насилства на кои беа изложени професионалците во медиумската сфера во Македонија до 2018 г.

- БЕЗБЕДНОСТА НА НОВИНАРИТЕ

Во последните четири години, а особено во 2014, 2015 и 2016 г., имаше драстична ескалација на напади на новинарите. Тие беа изложени на физички и вербални напади, нанесување на материјална штета врз сопственоста на новинарите/медиумите, противправни лишувања од слобода на новинарите, спречување за јавно информирање од настани, рестрикција во рамноправниот пристап до информации и други видови на отежнување на работата на новинарите и медиумите и вознемирувања поврзани со обидите да се спречи објективното информирање за политичката и безбедносната ситуација во земјата.

За потребите на следењето на вербалните и физичките напади врз новинарите, ЗНМ води детален и лесно прегледен список на сите пријавени или детектирани случаи од 2015 г. до денес, лесно достапен и на сајтот на Здружението во делот за објавени документи.

Во овој период, ЗНМ презема и низа активности за алармирање на домашната и меѓународната владина и граѓанска заедница за порастот на насилствата против новинарите во Македонија, меѓу другото, со издавање на повеќе стотици дневни реакции, соопштенија, прес-конференции, протести (со учество на по неколку стотици свои членови и стотици и илјадници други поддржувачи на политиката и пораките на ЗНМ) и јавни настапи посветени на темата на нарушување на безбедноста, заканите и притисоците врз новинарите.

Активностите на ЗНМ во соработката со меѓународната заедница, и на владино и на мултилатерално и на граѓанско ниво, којашто ги следи настаните и трендовите во областа

на гушењето на медиумските и новинарските слободи, во значајна мерка придонесоа за фактичко и аналитичко дијагностицирање на состојбите во Македонија. Тоа се преслика во редовните извештаи на разни меѓународни и национални организации и владини претставништва кои се занимаваа со политичките состојби во државата, што создаде дополнителен притисок врз власта да го коригира нејзиното однесување.

ЗНМ воспостави институционална соработка со новата власт со цел заеднички да се борат против политиката на неказниност на насилството на новинари, преку потпишување на Меморандум за соработка со Министерството за внатрешни работи.

Како резултат на ваквата соработка и инсистирањето на ЗНМ насилството врз новинарите опадна. Во 2017 година беа регистрирани 18 напади на новинари додека годинава бројот на напади е намален на 6, меѓу кои нема ниту еден физички напад на новинар.

Сериозен резултат во борбата против неказниноста насилството на новинари е првата судска пресуда против граѓанин, кој на протест во 2017 година нападна физички двајца новинари. Ова пресуда е прва после десет години на толерирање на насилството на новинари од институциите. Вториот случај е решен со изрекување на прекршочна санкција на напаѓачи на еден новинар од Струга, кој беше спречен да следи јавен настан на политичка партија. Овие пресуди се значајни бидејќи институциите праќаат јасна порака до јавноста дека насилството врз новинари нема да се толерира и дека секој што ќе го стори тоа ќе биде казнет.

И покрај промената на однесувањето на институциите, за жал политиката на неказниност на насилство на новинари има длабоки корени во Македонија. Министерството за внатрешни работи годинава објави извештај за сите напади на новинари последните четири години, со детални податоци во која фаза на истрага се сите 59 напади на новинари.

Сепак, ЗНМ и МВР имаат различно толкување за тоа што претставува квалификацијата за „расчистени случаи“? Според МВР, искажување усна опомена од страна на МВР кон некој кој му се заканил на новинар добива третман на „затворен случај“, додека ЗНМ останува на инсистирањето таквите случаи да добијат свое продолжение во постапка пред Јавното обвинителство, со оглед на искуството дека изречените опомени недоволно го превенираат агресивниот однос на одредени лица кон претставници на новинарската професија.

Она што не охрабрува е фактот дека новата Влада и нејзините претставници речиси редовно излегуваат со осуда за новите напади врз новинарите, полицијата значително побргу ги истражува нападите и тоа придонесува за намалување на насилството и нападите врз новинарите. Сево ова доаѓа како резултат на зголемениот обем на активности во областа на застапувањето и лобирањето за безбедноста на новинарите и слободата на медиумите.

- ФИНАНСИРАЊЕ НА МЕДИУМИТЕ

Здружението на новинарите на Македонија постојано се залагаше за укинување на владините реклами во медиумите бидејќи тоа беше прикриена форма на корумпирање на медиумите и можност да се влијае врз уредувачката политика на медиумите. од објавените податоци на новата власт, претходниот режим секоја година трошел по осум милиони евра во медиумите во име на организирање на јавни медиумски кампањи за наводно промовирање на некаков јавен интерес.

Ваквите форми на финансирањето на приватните медиуми со јавни пари претставува висок ризик по слободата на медиумите поради можноста власта да влијае врз начинот на известување на медиумите. Во демократски земји е позната праксата за купување на влијание во медиумите преку рекламите. Тие имаат таква моќ да влијаат врз темите за кои известуваат или не известуваат медиумите, а може да влијаат и врз начинот и аголот на известувањето.

Во отсуство на податоци за начинот на распределба на владините кампањи во медиумите, ЗНМ во 2015 година спроведе истражување за обемот на владините реклами во сите видови медиуми во Македонија. Резултатите од анализата ги потврди нашите стравувања за што постојано предупредувавме во јавноста. Тие предизвикаа лавина на реакции од приватните национални телевизии и кај тогашната влада затоа што податоците го потврдија клиентелизмот што постоеше меѓу највлијателните медиуми и Владата.

Анализата покажа дека Владата е меѓу најголемите огласувачи во медиумите. Огласувањето се одвива селективно затоа што убедливо најголем дел од средствата се слеваа во медиумите што ги поддржуваа политиките на владата, а далеку помалку средства добиваа останатите медиуми. Селективност постоеше и во изборот во кој видови на медиумите Владата избирала да се рекламира. Убедливо најмногу средства Владата трошела за рекламирање во националните приватни телевизии, на сметка на печатените, онлајн медиумите и регионалните и локални медиуми. Владата ги таргетираше националните приватни телевизии како највлијателни медиуми, не само да влијание врз начинот на нивното известување, туку и преку медиумска промоција да создаде позитивна перцепцијата кај граѓаните за нејзините политики.

Анализата покажа дека ретко која медиумска кампања имаше вистински јавен интерес. Најголемиот дел од кампањите служеа за партиско политичките цели на владејачките партии. Исто така, тие беа распределени нетранспарентно и без јасни критериуми. И тие критериуми што биле предвидени често пати не биле почитувани. Не постои систем каде едноставно ќе има пристап во податоците кој медиум колку кампањи има емитовано и колку средства за таа цел се исплатени. Иако секоја година се трошеле милиони суми јавни пари од буџетот нема воспоставен систем на отчетност и одговорност, преку кој ќе се провери дали средствата се користени ефикасно и на економичен начин.

Како резултат од постојаното аргументирано лобирање на ЗНМ за неактивното влијание на владините кампањи врз независноста на медиумите, кон средината на 2015 година Владата беше принудена да прогласи мораториум за објавување на кампањи во медиумите. Овој чекор од Владата беше престапен како знак на добра волја за решавање на проблемите во медиумите, вистината е сосема друго.

Мораториумот на владиното рекламирање како опција беше разгледана на средбата на еврокомесарот за проширување Јоханес Хан со претседателот на ЗНМ Насер Селмани при правата посета во Македонија во почетокот на 2015 година во Скопје. Нашиот совет беше дека Комесарот треба да побара да се прекине со владиното рекламирање. За волјата на вистината, со сигурност можеме да кажеме дека мораториумот на емитување на владините реклами е резултат на лобирање на ЗНМ кај меѓународниот фактор.

Како резултат на тие активности, една од првите одлуки на новата влада беше да се прекине со владините реклами во приватните медиуми. Сепак, се уште постои слевање на државни пари во приватните медиуми, а тоа најчесто се случува од страна на општините кои се рекламираат кај локалните или регионалните телевизии.

- ПРИТИСОКОТ НЕ НАПРАВИ ПОСИЛНИ

Во изминатите 4 години ЗНМ не поткликна на ударите и притисоците од претходната власт и нејзините експоненти во медиумите и остана исправено во остварувањето на нашата визија и мисија. Се боревме новинарите да пишуваат слободно без да имаат страв дека за тоа ќе имаат последици. Отворено се соочивме со сите закани и предизвици по нашата професија и нашите интереси.

Ја издржавме жестоката и постојаната медиумска кампања од највлијателните медиуми кои поттикнати од претходната власт водеа оркестрирана кампања против ЗНМ и нејзиното раководство. Бевме обвинети дека злоупотребуваме пари, дека имаме сомнителни извори на финансирање, дека сме шпиони на странски служби, дека работиме за одредени центри на моќ, дури се обидоа да не раздвојат и по етничка линија злоупотребувајќи ја и различната етничка припадност на раководителите на ЗНМ. Сите тие обиди за рушење на ЗНМ пропаднаа затоа што огромниот број на новинари на Македонија сфатија дека нападот врз Здружението беше напад врз нашата професија.

Ние ги издржавме сите удари без разлика од која страна доаѓаа, власта или опозицијата. Не успеаја обидите на власта да не заплашат и да не обесхрабрат, со цел да ни ја затворат устата и да се откажеме од нашата мисија да ја браните и промовираме слободата на говорот и професионалното новинарство. Пропадна жестоката медиумска кампања против раководството на ЗНМ, која имаше за цел да не дискредитира и да не маргинализира како новинари, како еснаф и како здружение. Мнозинството новинари останаа сплотени со ЗНМ, иако врз нив беше извршен жесток притисок и уценети со работното место од сопствениците на медиумите и уредниците, кои ја извршуваа оваа срамна кампања против колегите спроведувајќи ги наредбите од највисоките претставници на претходната власт.

- ЗНМ Е МНОЗИНСКО ЗДРУЖЕНИЕ

Здружението на новинарите на Македонија останува водечка и најголема национална организација за професионално обединување на новинарите и медиумските работници во државата во областа на унапредување на професионалните стандарди, во промовирање на медиумската етика и за заштитата на слободата на говорот и слободата на печатот во Република Македонија.

Благодарејќи на бројните активности на ЗНМ во изминатите четири години, но и како резултат на внатрешната консолидација на организацијата, подобреното информирање на членството и промовирањето на програма за бенефиции за членовите на ЗНМ, забележано е зголемување на бројот на активните членови на ЗНМ за 50 отсто.

Денеска ЗНМ има најголем број на членови во Здружението од неговото основање до денес. Во моментот, Здружението на новинарите на Македонија има над 750 активни членови. Сепак, неповолен е податокот дека плаќањето на редовните членарини од страна на членовите на ЗНМ изнесуваат само 3,5% од вкупните годишни приходи на Здружението.

- ЗНМ СО ДОВЕРБА И ВО ЈАВНОСТА

Здружението на новинарите на Македонија и понатаму е една од најпрепознатливите граѓански организации во јавноста. Познати како организација која се залага за зголемување на нивото на безбедноста на новинарите и слободата на медиумите, како и организација која работи на подобрување на известувањето на медиумите со цел да се подобри информираноста на јавноста.

Здружението на новинарите на Македонија се најде меѓу десетте наградени граѓански организации, за посебни достигнувања во рамки на завршниот настан кој го организираше Македонскиот центар за меѓународна соработка. Ова е значаен успех бидејќи беше постигнат во конкуренција на 132 организации кои беа дел од програмата Цивика Мобилитас, која се спроведуваше во изминативе четири години.

Еден од најголемите успеси на ЗНМ поддржани преку оваа програма беше првиот добиен случај пред Европскиот суд за човекови права и слободи поврзано со слободата на изразувањето. Во февруари годинава Европскиот суд во случај „Селмани и останатите против Македонија“ утврди дека во случајот на насилно исфрлување на новинарите од собраниската галерија на 24 декември 2012 година, Македонија го прекршил членот десет од Европската конвенција за човекови права, кој се донесува на слободата на изразувањето.

Ваквата пресуда не е битна само затоа што е прва од овој вид, туку е битна и за нешто друго, дека од најреномираниот европски суд беше утврдено дека во Македонија се крши слободата на говорот. Со тоа паднаа аргументите од претходната власт дека критиките за кршење на слободата на говорот се само перцепција. После ваквата пресуда тоа станува ноторен факт.

Доказ за репутацијата на ЗНМ како организација која меѓу другото се бори и за подобро информирање на граѓаните се и бројните претставки кои беа доставени до Советот на честа при ЗНМ. Денеска, не само граѓаните туку и дел од функционерите и политичарите во земјата се убедени дека саморегулацијата е единствената алатка која треба да се користи за исправка на можни неточни јавно објавени информации.

Систематските залагања и напори на ЗНМ, за саморегулацијата да стане дел од македонското општество резултираа со зголемена свест кај јавноста за користење на овој механизам. Тоа ни дава ветар во грб како здружение и понатаму да продолжиме да инсистираме за негова поширока примена.

2. РЕЗУЛТАТИ

Во извонредно турбулентни времиња, во кои беа вршени безброј притисоци врз новинарите и медиумите, во услови кога нападите врз новинарите растеа од година во година, во услови кога дојде до промена на власта, Здружението успеа да постигне резултати, кои за многумина беа незамисливи.

Веќе на сите им е јасно дека без независни медиуми и без сигурни услови за работа на новинарите, патот на Македонија кон ЕУ е невозможен. Процесот на реформи во медиумите е инициран и започнат. ЗНМ активно учествуваше во процесот на изменување и дополнување на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги. Законот е усвоен во владата и во собраниска процедура. Според нашите очекувања и ветувањата од владата е дека овој закон ќе биде усвоен до крајот на годината.

Изменети на законот за АВМУ се важни за неколку причини. Новиот закон ја зголемува институционалната независност на јавниот сервис и медиумски регулатор. Новиот модел за избор на управувачките органи на МРТ и Агенцијата за медиуми е подемократски и ќе придонесе за деполитизација и департизација на овие битни институции од медиумскиот систем.

Овој закон ја зајакнува финансиската независност на јавниот сервис. Владата го прифати предлогот на Здружението еден посто од националниот буџет до 2020 да се одвои за финансирање на МРТ.

Исто така, се намалуваат и обврските на радиодифузните медиуми во поглед на програмската шема, а се укинува и системот на субвенционирање на домашната продукција за приватните национални телевизии, кој беше уште еден инструмент за корупција во медиуми и влијание врз уредувачката политика на највлијателните медиуми.

Дополнително се намали и надоместокот за дозволата за работа на радиодифузерите за 30 посто, а казните за овие медиуми драстично се намалија и се пропорционални.

Здружението на новинарите на Македонија го помогна и основањето на Здружението на печатените медиуми. Со заеднички напори со здружението на печатени медиуми и владата за прв пат ќе ги субвенционира печатените медиуми.

Преку Советот на честа се трудеме да воспоставиме минимум професионални стандарди, кои ќе ги почитуваат најголем дел од новинарите и медиумите во Македонија. Исто така, речиси на сите редакции им беа поделени примероци од Етичкиот кодекс на ЗНМ со цел да се зголеми професионалноста на новинарите при нивното известување.

Покрај тоа, власта на барање на ЗНМ овозможи бесплатен пристап до информации во централниот регистар за сите новинари. За време на изборите во 2017 година, на наша иницијатива на сите редакции им беше овозможен бесплатен пристап до информациите на Македонската информативна агенција, со цел да се спречи ширењето на дезинформациите.

Претставниците на Здружението имаа бројни активности во насока на лобирање и застапување. Беа одржани безброј состаноци со домашните политички претставници, но и со претставници на странските амбасади и организации, а се со цел да се подобри безбедноста на новинарите и слободата на медиумите.

Практично, се наметнавме како клучен фактор, кој не може да се заобиколи кога се разговара за новинарските работи.

- СЛУЧАЈ ПРЕД ЕСЧП: „СЕЛМАНИ И ОСТАНАТИТЕ ПРОТИВ МАКЕДОНИЈА“

Една од најзначајните пресуди за новинарите во Македонија, ако не и најзначајна, беше одлуката на Европскиот суд за човекови права за случајот „Селмани и останати против Република Македонија“, поврзана со настаните од 24 декември 2012 година кога новинарите беа насилно избркани од галеријата на Собранието на Република Македонија.

Со оваа пресуда на Европскиот суд се констатираше повреда на две права кои се загарантирани со Европската конвенција за човекови права и тоа: правото на слобода на изразување од член 10 и правото на фер судење од член 6 од Конвенцијата.

Оваа пресуда е прва со која се утврдува повредата на слободата на изразување и е многу важна за демократијата и владеењето на правото во Република Македонија. Истовремено, пресудата е и победа на новинарската заедница која покажа дека за правдата секогаш вреди да се бориме.

Таа ќе придонесе во Македонија да се создаде правна култура и да се афирмира принципот на почитување на основните човекови права и слободи. Исто така, оваа пресуда претставува доказ дека институциите во Република Македонија потфрлија во исполнување на својата основна задача да ги штитат и промовираат човековите права.

- СЛУЧАЈ ЗОРАН БОЖИНОВСКИ

До минатата (2017) година Македонија беше единствената земја во регионот која имаше новинар во затвор. Новинарот Зоран Божиновски беше обвинет во случајот „Шпион“ каде се товареше за злосторничко здружување, шпионажа и уцена.

За време на неговиот притвор, кој траеше речиси 15 месеци ЗНМ постојано инсистираше и преку организирање на протести на Божиновски да му се овозможи да се брани од слобода. Во многу наврати ЗНМ предупредуваше дека држење во притвор на новинар речиси три години е апсолутно незабележана практика во слободни и демократски земји.

Следствено на тоа, обвиненијата кон Божиновски се повлекуваат едно по едно што докажува дека се работело за монтиран случај против овој новинар. Токму поради тие индикации ЗНМ застана зад Божиновски и сметаме дека во иднина вакви случаи не смеат да се повторат, особено затоа што мерката притвор беше злоупотребена со единствена цел да биде замолчен новинарот Божиновски.

- ЗДРАВИ ОДНОСИ СО МЕЃУНАРОДНИОТ ФАКТОР

Поддршката која Здружението на новинарите на Македонија ја добива од меѓународниот фактор секогаш играла клучна улога во нашите обиди за подобрување на медиумските слободи во Македонија. Затоа, целиот овој период се трудевме да изградиме и одржиме партнерските односи со сите релевантни претставници на меѓународната заедница во државата.

Заеднички реализиравме многу проекти, објавивме голем број на публикации, работевме за подигнување на професионалните капацитети на новинарите, но и на вработените во ЗНМ, а беа организирани и бројни дебати со цел да се дојде до квалитетни решенија за проблемите кои ги засегаат новинари во Македонија на максимално инклузивен начин.

Најголема поддршка и отворени врати за соработка имавме со Делегацијата на Европската унија, со Американската амбасада, ОБСЕ, како и со неколку земји членки на ЕУ како што се: Германија, Франција, Холандија, Белгија, Велика Британија и други. Заедничкиот јазик со сите овие поддржувачи наоѓавме во демократските вредности за кои секогаш заеднички се боревме.

Односот кој го изградивме со нив беше пред се заснован на меѓусебна доверба и помош секогаш кога било тоа потребно. Она што Здружението го пружаше на меѓународната заедница беа прецизни податоци за нападите врз новинарите, анализи на медиумската легислатива како и можни решенија за подобрување на медиумските слободи.

- МЕДИУМСКИ ЗАКОНИ

Барањата на Здружението на новинарите на Македонија во поглед на медиумската легислатива се исти во последните неколку години. Некои од барањата на Здружението кои се однесуваат на промена на однос и на пракса од страна на институциите кон новинарите, во последниот период беа исполнети со одлуки на Владата. Потоа голем дел

од нашите барања влегоа во предлог измените и дополнувањата на Законот за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги кој е во парламентарна процедура, а на истите барања се приклучија и останатите медиумски организации.

Во Предлог измените на ЗААМУ, ЗНМ побара зголемување на средствата со кои ќе се финансира јавниот сервис, односно побара негова поголема финансиска и политичка независност. Исто така беа прифатени и предлозите за департизацијата на управните органи и обезбедување на одржлив систем на финансирање на јавниот сервис кои се клучни за зајакнување на нејзината независност и професионалност.

Меѓу другите барања на ЗНМ кои беа вметнати во предлог измените на Законот се:

- Построги критериуми при изборот на членови на Советот на АВМУ со цел овозможување на избор на професионалци кои ќе се отпорни во иднина на политички притисоци а со тоа и зајакнување на независноста на регулаторот
- Намалување на процентот за задолжително емитување на сопствена македонска програма од 50 на 30 проценти и истовремено се бришат одредбите за задолжително емитување на музика, 20 часа играна како и 10 часа документарна програма
- Укинување на членот 61 со кој власта практично можеше да врши цензура, односно да ги казнува медиумите што известувале неетички
- Намалување на надоместокот за дозвола за телевизиско или радио емитување
- Намалување на казните кон медиумите и паралелно воведување на пропорционални казни и друго.

3. ПЕЧАТЕНИ МЕДИУМИ, ФОРМИРАЊЕ НА ЗДРУЖЕНИЕТО НА ПЕЧАТЕНИ МЕДИУМИ

Здружението на новинарите на Македонија активно учествуваше во формирањето на Здружението на печатени медиуми. Една од главните цели на тоа здружение беше да се олесни работата на печатените медиуми, да се спречи нивното изумирање, како и да се обезбедат подобри услови за работа на новинарите.

Изминатиот период ЗНМ и ЗПМ во тесна соработка успеаја да најдат начин како Владата да го помогне нивното опстојување на пазарот. Преку низа на мерки, кои се спроведуваат во повеќе европски држави се одредија услови кои печатените медиуми треба да ги исполнуваат за да се здобијат со помош од државата.

Мерките опфаќаа субвенции кои ќе им го олеснат процесот на издавање на весниците. Според проценките, овие субвенции би им ги намалиле трошоците речиси за половина.

4. ОСТАНАТИ АКТИВНОСТИ ПОВРЗАНИ СО РАБОТАТА НА ЗНМ

Надградена е постоечката веб страна, на која се објавуваат сите информации поврзани со работата на Здружението. Веб страната редовно се ажурира и сите информации достапни се на три јазици и тоа македонски, албански и англиски. **ЗНМ има активни**

профили и на интернет социјалните мрежи (Facebook / Twitter) кои редовно се ажурирани и кои ги следат илјадници граѓани. ЗНМ располага со наменски софтвер за членство, кој редовно се ажурира и преку кој по електронски пат редовно се информираат членовите за сите новости.

Организаирани се повеќе **консултативни средби** во Клубот на новинари со членството и претставници од партнерските организации и исто така спроведени се чести дебати по регионалните центри преку кој се одржува контактот со членството кое е активно на територијата на Р.М.

На иницијатива на ЗНМ, формиран е **Новинарскиот форум** во кој членуваат четириесетина истакнати уредници и новинари како советодавно тело на ЗНМ. Форумот со кој претседава Сашо Орданоски, од неговото формирање во мај 2011 до овој момент редовно заседаваше во просек по три пати во текот на годината. Сите средби се документирани со записници од кои се произлезени конкретни заклучоци кои придонесоа за успешна работа на Управниот одбор на ЗНМ.

Како што е предвидено во статутот, ЗНМ на дента кога го одбележува постоењето (17 февруари) доделува и **годишни, новинарски награди**. Наградата за животно дело „Крсте Петков Мисирков“ и наградата за истражувачко новинарство „Јашар Еребара“.

Претставници на раководството на ЗНМ се присутни на сите статутарни настани (годишни состаноци и (не) изборни собранија на Европската федерација на новинари и Интернационалната федерација на новинари. Освен тоа, ЗНМ е присутно и на сите регионални медиумски организации, без разлика дали тие се организирани од меѓународни политички или граѓански организации.

Здружението на новинарите на Македонија редовно одржува обуки за новинарите со цел да се достигне поголема професионализација. Покрај тоа, ЗНМ успеа да воспостави соработка со Министерството за внатрешни работи со кое беше потпишан Меморандум за соработка. Во рамки на таа соработка беа организирани повеќе обуки каде беа присутни новинари и припадници на полицијата со цел да се подобри соработката меѓу нив. Обуките беа помогнати од Мисијата на ОБСЕ во Скопје, со кој ЗНМ исто така потпиша Меморандум за соработка. Во рамки на оваа соработка беше издаден и прирачник за известување од настани од висок ризик.

ЗНМ соработуваше и со Фондацијата Конрад Аденауер со помош на која организираше обука со новинари, судии и јавни обвинители, а подоцна беше објавена и публикација за остварување на авторските права и сродните права, како битен сегмент при новинарското работење.

ЗНМ има свој претставник во Советот на Агенцијата за аудио и аудио медиумски услуги како и во Програмскиот совет на МРТ. Освен тоа, ЗНМ е со свој претставник и во Националниот комитет за евроинтеграции при Собранието на РМ, во Локалната советодавна група за развој на граѓанските организации при ТАКСО како и во останати комисии и други работни тела други организации.

Канцеларијата на ЗНМ денеска има 4 вработени и е постојано отворена во работни денови и секој член има можност да добие информации поврзани со работата на Здружението.

ЗНМ се труди постојано да обезбеди **бенефиции за членството** и ги објавува редовно на веб страната. Последна бенефиција која беше позитивно прифатена од членството е, намалување за 50% на месечниот билет за користење на јавниот превоз во Скопје.

Сите овие активности придонесоа кон зголемување на членството на ЗНМ во последната година и во моментот кога е пишуван овој извештај **регистраци на активни членови се 750.**

- СОРАБОТКА СО ИНТЕРНАЦИОНАЛНИ И ЛОКАЛНИ ПАРТНЕРИ

Раководството на ЗНМ смета дека воспоставување на партнерски однос е од суштинско значење на остварување на целите и мисијата на ЗНМ и затоа има принципиелен став да соработува со сите домашни и меѓународни граѓански организации кои ги споделуваат истите цели.

Во тие рамки ЗНМ соработува со повеќе домашни организации и тоа со Самостојниот синдикат на новинари и медиумски работници (ССНМ), Македонскиот институт на медиуми (МИМ), Центарот за развој на медиуми (МДЦ), Центарот за граѓански комуникации, ЦИВИЛ, Коалиција за правично судење, Центарот за економски анализи и со други организации. Исто така ЗНМ остварува и директна соработка со два државни универзитети со катедрите за новинарство како и со десетина медиуми.

Во меѓународни рамки, ЗНМ соработува со Интернационалната / Европската федерација на новинари (IFJ / EFJ), Норвешкото здружение на новинари, Советот за етика на Норвешка, ARTICLE 19, Freedom House, Index on Censorship, International Press Institute, Global Forum for Media Development, Media Diversity Institute, Open Society Media Program, SouthEastEuropeMediaOrganisation and SouthEastEuropeanNetworkforProfessionalizationofMedia и други.

Од регионот Здружението на новинарите на Македонија соработува со новинарски организации од Србија, Косово, Црна Гора, Босна и Херцеговина и Хрватска со кои заеднички соработува за креирање на систем за рано предупредување за напади врз новинари. Проектот на кој соработуваме се вика : „Регионална платформа на Западен Балкан за застапување на слободата на медиумите и безбедноста на новинарите“, во чии рамки функционира веб страницата www.safejournalists.net. Оваа соработка е многу значајна бидејќи честопати соседните земји се соочуваат со слични проблеми и предизвици кога се во прашање медиумите и затоа искуствата од другите здруженија се драгоцености во справување со нив.

ЗНМ и понатаму обезбедува бесплатна правна помош за своите членови во случај на судски спор за делата клевета и навреда.

Воспоставена е редовна комуникација со Интернационалната федерација на новинари и членовите на ЗНМ ја користат привилегијата да извадат IFJ PRESS Card.

Организирано се повеќе консултативни средби со претставници од интернационалните организации како и со странските амбасади. Раководството на ЗНМ се сретна со Еврокомесарот Јоханес Хан, со Известувачот за Македонија на Европскиот Парламент Иво Вајгл како и со европарламентарците Тања Фајон, Кнут Флекенштајн, Алојз Петерле и други. Исто така претставници на ЗНМ се сретнаа и со луѓето од Европската комисија кои се задолжени за следење на состојбите во Македонија.

ЗНМ има и редовни средби со амбасадори на повеќе европски земји и САД, мисијата на ОБСЕ во Скопје, директорите на локалните странски фондации, новинари странски дописници и други.

Обезбедено е учество на членови на работни тела на ЗНМ на неколку европски и регионални конференции во Србија, Косово, Белгија, Германија, Црна Гора, БиХ, Бугарија, Португалија итн.